

TRETIA KAPITOLA

LIBO

Pozorované stravovanie: Primárne sa živia *maciami*, lesklými červami, ktoré žijú medzi úponkami popínavých *merdon* na kôre stromov. Niekedy sme ich videli, ako žujú steblá trávy *capim*. Občas – náhodne? – prehltnú spolu s maciami aj listy merdony.

Nikdy sme ich nevideli jesť nič iné. Novinha zanalyzovala všetky tri druhy potravín – maciá, listy trávy *capim* aj merdony – a výsledky boli prekvapujúce. Buď *pequeninovia* nepotrebujú veľa rôznych bielkovín, alebo sú stále hladní. V ich strave vážne chýbajú mnohé stopové prvky. Navyše príjem vápnika je taký nízky, že si kladieme otázku, či ich kosti využívajú vápnik rovnako ako tie naše.

Čistá špekulácia: Keďže nemôžeme odoberať vzorky tkanív, naše jediné poznatky o anatómii a fyziológii prasiatok sú tie, ktoré sme získali z fotografií vypitvanej mŕtvolý prasiatka menom Koreniak. Napriek tomu sú tu niektoré zjavné anomálie. Jazyky prasiatok, ktoré sú také neuveriteľne obraté, že dokážu vydať akýkoľvek zvuk, ktorý vydávame my, a mnohé, ktoré my nedokážeme, sa museli vyvinúť za nejakým účelom. Možno na hľadanie hmyzu v kôre stromov alebo v hniezdach v zemi. Ak to však takto dávni predkovia prasiatok robili, teraz to rozhodne nerobia. Zrohovatené vankúšiky na chodidlách a na vnútornej strane kolien im umožňujú liezť po stromoch a udržať sa na nich len nohami. Prečo sa u nich vyvinulo toto? Aby unikli pred nejakým predátorom? Na Luzitánii nie je žiadny

predátor dosť veľký na to, aby im ublížil. Aby sa mohli pridržiavať stromu pri hľadaní hmyzu v kôre? To zodpovedá ich jazykom, ale kde je ten hmyz? Jediný hmyz sú cicavé mušky a puklice, ale tie sa do kôry nezavrtávajú a prasiatka ich aj tak nejedia.

Maciá sú veľké, žijú na povrchu kôry a dajú sa ľahko zbierať stiahnutím lián merdony, preto pequeninovia v skutočnosti ani nemusia liezť na stromy.

Libov dohad: Jazyk a lozenie po stromoch sa vyvinuli v inom prostredí s oveľa pestrejšou stravou vrátane hmyzu. Ale niečo – doba ľadová? migrácia? choroba? – spôsobilo zmenu prostredia. Vymizol hmyz žijúci v kôre stromov atď. Možno vtedy vymreli všetky veľké predátory. To by vysvetľovalo, prečo je na Luzitánii tak málo druhov napriek veľmi priaznivým podmienkam. Kataklizma mohla nastať pomerne nedávno – pred pol miliónom rokov? –, takže evolúcia ešte nemala príležitosť výraznejšie sa prejaviť.

Je to lákavá hypotéza, pretože v súčasnom prostredí nie je zrejmý dôvod, prečo by sa prasiatka vôbec mali vyvinúť. Nie je tu pre ne *konkurencia*. Ekologickú niku, ktorú zaberajú, by mohli pokojne zaplniť vačice. Prečo by inteligencia vôbec mala byť prostriedkom adaptácie? No vymyslieť si kataklizmu, len aby sa vysvetlila nudná, nevýživná potrava prasiatok, je asi prehnané. Occamova britva takúto hypotézu rozseká na kúsky.

João Figueira Alvarez, Pracovné poznámky
4/14/1948 HK, publikované posmrtno vo *Filozofických
koreňoch luzitánskeho odštiepenia*, 2010-33-4-1090:40

Len čo starostka Bosquinha dorazila do stanice zenadora, Libo s Novinhou stratili akúkoľvek kontrolu nad situáciou,

lebo Bosquinha bola zvyknutá okamžite sa ujať velenia a jej postoj nepripúšťal žiadne námietky ani argumenty. „Počkaj tu,“ prikázala Libovi, len čo pochopila situáciu. „Hneď ako mi zavolali, poslala som Arbitra, aby to oznámil tvojej matke.“

„Musíme jeho telo odniesť dovnútra,“ povedal Libo.

„Dala som zavolať aj niekoľko mužov, ktorí bývajú neďaleko, aby s tým pomohli,“ odvetila. „A biskup Peregrino mu pripravuje miesto na katedrálnom cintoríne.“

„Chcem byť pri tom,“ trval na svojom Libo.

„Libo, chápeš, že si to musíme odfoťiť do najmenších podrobností?“

„Ja som vám predsa povedal, že to musíme urobiť, dať to do správy pre Výbor hviezdnych ciest.“

„Ty by si pri tom však nemal byť, Libo.“ Bosquinhin hlas znel autoritatívne. „Okrem toho, musíš dokončiť hlásenie. Potrebujeme to čo najrýchlejšie oznámiť Kongresu. Mohol by si ho napísať teraz, kým máš udalosti v čerstvej pamäti?“

Samozrejme, mala pravdu. Len Libo a Novinha mohli podať hlásenia z prvej ruky, a čím skôr ich napíšu, tým lepšie. „Dobre,“ odpovedal Libo.

„Novinha, potrebujeme aj tvoje postrehy. Svoje správy napíšte oddelene, bez konzultácie. Stosvet čaká.“

Počítač už bol upovedomený a ich hlásenia sa odosielali cez ansible tak, ako ich písali, s chybami aj opravami. Ľudia v celom Stosvete, ktorí sa zaoberali xenológiou, čítali každé slovo, vzápätí ako ho Libo alebo Novinha natukali. Mnohí ďalší okamžite dostávali počítačom napísané zhrnutia toho, čo sa stalo. Dvadsaťdva svetelných rokov odtiaľ sa Andrew Wiggin dozvedel, že xenológ João Figueira „Pipo“ Alvarez bol zavraždený prasiatkami, a povedal o tom svojim študentom ešte skôr, ako muži preniesli Pipovo telo cez bránu do Milagre.

Len čo Libo dokončil správu, obklopili ho predstavitelia authority. Novinha s narastajúcou úzkosťou sledovala neschopnosť vodcov Luzitánie, ktorí len prehlbovali Libovu bolesť. Najhorší bol biskup Peregrino. Jeho predstava útechy spočívala v tom, že Libovi povedal, že s najväčšou pravdepodobnosťou sú prasiatka vlastne iba zvieratá bez duše, a tak jeho otca nezavraždili, ale roztrhali divé zvery. Novinha naňho takmer skríkla: Znamená to, že Pipovým životným dielom nebolo nič iné ako štúdium *divých zverov*? A jeho smrť teda nebola vraždou, ale dielo *Božie*? Kvôli Libovi sa však ovládla. Sedel v biskupovej prítomnosti, prikyvoval a nakoniec sa ho svojou trpezlivosťou zbavil oveľa rýchlejšie, ako by sa to Novinhi podarilo hádkou.

Dom Cristão z kláštora bol nápomocnejší, kládol inteligentné otázky o udalostiach dňa, ktoré Libo s Novinhou vedeli zodpovedať analyticky, bez emócií. Novinha však po chvíli prestala odpovedať. Väčšina ľudí sa pýtala, prečo prasiatka spáchali takú vec. Dom Cristão sa však opýtal, čo asi Pipó nedávno urobil, čím zapríčinil svoju vraždu. Novinha dobre vedela, čo Pipó urobil – prezradil prasiatkam tajomstvo, ktoré objavil v Novinhinej simulácii. No nikomu to neprezradila a Libo akoby zabudol, čo mu pred niekoľkými hodinami narýchlo povedala, keď odchádzali hľadať Pipa. Ani sa nepozrel smerom k simulácii. Novinhu to uspokojilo. Najväčšie obavy jej robilo, že by si na to spomenul.

Dom Cristão sa prestal vypytovať, keď sa vrátila starostka s niekoľkými mužmi, ktorí pomohli s prenosom mŕtvol. Napriek plastovým pršiplášťom boli do nitky premočení a zablatení. Všetku krv zmyl milosrdný dážď. Všetci sa tvárili, akoby sa ospravedľovali a dokonca sa jej zdalo, že sa tvária úctivo, a keď Libovi kývli hlavou, takmer sa klaňali. Novinhi napadlo, že ich úctivá pokora nebola iba bežná